

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 33

nr. 3

november 2016

In dit nummer:

**Kleermakers
uit Duiven
Elisabeth en
Rieka Nijsen**

**In gesprek
met:
Henny
Thuss**

**Bruidje in de
Duivense
processie**

Museumparels

Toen en Nu

www.hkdgl.nl

Inhoudsopgave

In dit nummer:

	Inhoudsopgave	2
	Voorwoord	3
	Colofon	3
	Kleermakers uit Duiven: Elisabeth en Rieka Nijssen Een bijdrage van Marcel Pelgrom en Carla Nijssen.	4
	In memoriam Dick Jonker.	9
	In gesprek met: Henny Thuss uit 't Loo. Een bijdrage van Agnes van Beurden.	10
	Parels uit het Liemers Museum	15
	Bruidje in de Duivense processie. Een bijdrage van Ria Elshof..	16
	Zoekplaatje	18
	Jaarprogramma	19
	Toen en nu	20

Bij de voorpagina.

Voor dit nummer van de Driepas hebben we van één van onze werkgroepleden, Ria Elshof, een artikel mogen ontvangen over de processie in Duiven. Daarnaast ook een aantal fraaie foto's van de processie in Duiven waarop zij zelf geportretteerd staat. De foto op de voorkant is gemaakt op Rijksweg in Duiven (jaartal onbekend). Helemaal op de achtergrond is de toren van de Remigiuskerk zichtbaar. Op de voorgrond de karakteristieke bebouwing langs de Rijksweg die plaats gemaakt heeft voor de huidige bebouwing,

Heeft u ook soortgelijke foto's die tijdens activiteiten of het dagelijkse leven in Duiven, Groessen of Loo gemaakt zijn dan ontvangen wij hier heel graag een kopie van. Heeft u niet de mogelijkheid tot scannen o.i.d. dan bent u van harte welkom op woensdagavonden in de Ogtent zaal "bij Annie".

Beste Lezer,

In het vorige nummer vertelde ik u dat wij met de OGtent in gesprek waren voor wat meer ruimte. Dat is goed gelukt, echter met nog één wijziging. We zitten nu op woensdagavond "bij Annie". De tijden zijn niet veranderd.

Het verenigingsseizoen in onze gemeente is zoals gebruikelijk geopend met Duuve te gek. Het was een goede start van het seizoen met stralend weer. Duuve te gek is altijd weer goed voor leuke ontmoetingen en verhalen. Wij staan er als bestuur en werkgroepleden altijd met plezier.

Begin september hebben we op verzoek van wethouder Johannes Goossen met hem gesproken over onze vereniging, de activiteiten en de toekomst. Wij hebben aangegeven met veel zaken bezig te zijn, maar dat we ook dingen niet kunnen doen door een tekort aan vrijwilligers.

Ook spreken we met de gemeente mee over het nieuwe Remigiusplein. Op dit plein zal ruime aandacht gegeven worden aan de geschiedenis van Duiven, Groessen en Loo.

De monumentendag vond in de onze gemeente plaats op 8 oktober. Als vereniging hebben we meegesproken over de invulling. Daarnaast is informatie nagezocht en beeldmateriaal beschikbaar gesteld.

Helaas zijn twee werkgroepleden met ingang van dit seizoen gestopt. Dus hebt u tijd en bent u een beetje handig op de computer, kom eens langs op de woensdagavond. De koffie staat klaar.

Deze keer geen inleiding op de artikelen in deze Driepas, ga rustig lezen en laat u verrassen.

Veel plezier,
Piet Bus

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 3,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Redactieadres:
redactie@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Redactie:
Vacant

Bestuur:
bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:
G.H. van Hunen (0316-52 73 66)

Secretaris:
secretariaat@hkdgl.nl
P. Bus

Penningmeester:
E. Scheeres
penningmeester@hkdgl.nl
IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U

Public Relations:
G.H. van Hunen

Lid:
M. Hagenaar

Secretariaat:
secretariaat@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Internet:
www.hkdgl.nl

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €14,00 per jaar; het partner- of gezinslidmaatschap € 5,20 extra per jaar. Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 3,50 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

Kleermakers uit Duiven: Elisabeth en Rieka Nijsen

Het heeft de Nijsen familie nooit aan ondernemingszin ontbroken. Dat gold voor de kleermakers Willem, Jan en onze grootvader Frans, die we in de vorige afleveringen van de Driepas beschreven hebben. Ook hun zussen Elisabeth Maria Nijsen (1863-1939) en Hendrika Theodora Nijsen (1868-1950) waren actief als ondernemers in manufacturen.

Elisabeth en Hendrika groeiden op in het gezin van Arnoldus Nijsen en Everdina Beekman. Het gezin met tien kinderen woonde in een huis, dat bij de kruising van de Woerdstraat en de huidige Schoolstraat in Duiven stond.

Na het overlijden van Arnoldus in oktober 1879, namen Willem en Jan Nijsen (later gevolgd door Frans) de kleermakerszaak en alle schulden over. Het gezin Nijsen, moeder Everdina met haar tien kinderen, was in feite bankroet. De financiële perikelen kondigden zich al voor 1879 aan. Na de beurskrach van 1873 kwam de wereldeconomie in een langdurige depressie terecht. Bovendien bracht de import van goedkoop Amerikaans graan veel Nederlandse boeren aan de rand van de afgrond. En dat had zijn weerslag op alle andere economische activiteiten, zoals kleermaken.

Mogelijk waren de financiële problemen de reden dat in 1877 en 1878 drie Nijsen dochters naar dienstbetrekkingen vertrokken. De vijftienjarige Elisabeth Nijsen ging als dienstbode naar haar tante Maria Beekman in Doetinchem (een zuster van Elisabeth's moeder). Elisabeth kwam in april 1880 terug naar Duiven met misschien een goede raad van haar tante op zak. Maria Beekman was enkele jaren in Amsterdam winkeljuffrouw geweest, en dat leek Elisabeth wel wat.

In het begin van de 19e eeuw waren de winkels in de Nederlandse steden en dorpen, kleinschalige familiebedrijfjes. Rond 1830-1840 begon een revolutie in de winkelbranche. Duitse handelaren zoals Peek, Perry, Vroom, Cloppenburg en Sinkel vergrootten hun winkels tot oppervlakten van 10.000 m², bevolkt door grote aantallen winkelbedienden. Die winkels met prachtige etalages, veel spiegels en buitenlandse producten sloegen aan bij het publiek in de grote steden. De Duitse winkelleiding wilde beleefd, betrouwbaar en bekwaam personeel en daarom rekruteerde men graag katholieke meisjes uit de grensstreek, zoals de Liemers.

Op deze ansichtkaart uit circa 1900 van de Oude Gracht in Utrecht met de Bakkerbrug staat de winkel van Maseland aan de rechterkant. Tegenwoordig zit hier de HEMA.

Personeelsadvertentie van Maseland uit 1898, bron: krantenknipsels Delpher.nl.

In Utrecht had Albertus Maseland een vroegere filiaalhouder van de winkel van Sinkel, een kledingwinkel aan de Oude Gracht geopend van een aanzienlijke omvang. Naast het grote aanbod, werd de klant volgens het Utrechts Nieuwsblad uit die tijd verleid met “keurige gas-illuminaties, vetglazen en transparantversieringen”. Sommigen begonnen zelfs met “electrische booglampen” om hun winkel aantrekkelijk te maken. Elisabeth zag de modewereld wel zitten en vertrok in november 1882 naar Utrecht. De aanleg van de spoorwegen maakte dit mogelijk. Sinds 1856 verbond de Nederlandsche Rijn Spoorweg (N.R.S.) Amsterdam met het Pruisische spoorwegennet via Utrecht, Arnhem, de Liemers en Emmerik. De trein van 6.08u uit Duiven arriveerde om 8.20u in Utrecht.

Zij ging werken in de winkel “A. Maseland” en woonde met nog 30 bedienden en een toezichthoudend echtpaar boven de winkel. De winkel van A. Maseland stond aan de Oudegracht 137 bij de Bakkerbrug, niet ver van de bekende “winkel van Sinkel”. Maseland verkocht kleding uit de jaren 1880-1890: naast handschoenen, overhemden en regenmantels allerlei kledingstukken die inmiddels uit de mode zijn (zie tabel).

Mof	Koker van bont of stof om de handen in te warmen
Collier	Halsband of halssnoer
Boezelaar	Schort
Front	Los stuk van linnen als borstbedekking
Jacquet	Jas met lange panden
Cape	Mantel zonder mouwen
Pelerine	Schoudermantel
Rotonde	Lange damesmantel zonder mouwen
Glacé	Glanzende stof, vaak voor handschoenen
Corset	Een verstevigd lijfje om het lichaam te corrigeren
Broderie	Borduurwerk

Hier heeft Elisabeth de eerste beginselen van de kledinghandel en het kledinghandwerk geleerd.

De bedienden bleven niet lang in een winkel. Zo’n baan bood mogelijkheid om wat geld te verdienen, maar vormde vooral een opleidingsschool om later een eigen zaak te beginnen. Ook Elisabeth vertrok in september 1884 naar Amsterdam. Zij werkte en woonde daar in de winkel van Johan Rudolf Hofhuis aan de Nieuwendijk 52 (een grote winkelstraat tussen het NS station en de Dam), niet ver van Magazijn Willem III waar haar toekomstige schoonzus Barta Staarink in dienst was.

Hofhuis importeerde Engelse en andere buitenlandse kleding en was een belangrijke kledingwinkel voor de hoofdstedelijke heren.

Daarna verhuisde Elisabeth in oktober 1890 uit Amsterdam naar de Delftse Hypolitusbuurt. Ze werkt als winkeljuffrouw in de winkel van Bernard Heinrich Revermann, een Duitse koopman in manufacturen, waar ze anderhalf jaar blijft.

De ondergeteekenden berichten aan ingezetenen van **Doetinchem** en **Omstreken**, dat zij zich van af heden ten huize van den heer J. HEIJER, Grutstraat, Doetinchem, een

MODEZAAK

geopend hebben en welke ruim voorzien is van **Dames- en Kinderhoeden**, tegen zeer billijke prijzen.
Hopende door een nette en prompte bediening het vertrouwen hunner begunstigers waardig te worden.

Onder minzame aanbeveling,
Gez. E. en M. NIJSEN.

DOETINCHEM, Maart 1892.

N.B. Tevens houden bovenstaanden zich beleeft aanbevolen tot het vervaardigen en leveren van **DAMES-COSTUMES.**

Eerste advertentie in de Graafschapbode van maart 1892.

In maart 1892 was het uiteindelijk tijd om de stap te nemen naar een zelfstandig bestaan. Zo vestigde de 28-jarige Elisabeth Nijsen zich als zelfstandige modiste in Doetinchem. Een modiste maakt en verkoopt dameskleding. Ze huurde winkelruimte aan de Grutstraat en een half jaar later vestigde zij zich aan de Markt (tegenwoordig Simonsplein) naast de schoenhandel van G.A. Skene. Ze kreeg gezelschap van haar zusters Hendrika (Rieka) en Wilhelmina Maria. De laatste vertrok na drie jaar en trouwde een kruidenier in Velp. Onder de firmanaam Gez(usters) Nijsen adverteerden Elisabeth en Rieka in de lokale bladen: “een groote keuze dames-blouses, dames en kinderhoeden, baretten, costuumrokken, boezelaars, corsetten, glacé handschoenen voor 90 cent, kousen, zijde. Levering van dames costuums op maat, zeer soliede en keurig afgewerkt”. Ze verkochten ook “Sinagar thee”, later bekend geworden door de roman “De heren van de thee” van Hella Haasse. Het assortiment kwam overeen met de betere zaken in de Randstad. On-

De opening van de winkel aan de Hamburgerstraat in Doetinchem de Graafschapbode, 1 april 1903

getwijfeld gebruikte Elisabeth het netwerk van leveranciers dat ze daar had opgebouwd.

Het ging de dames voor de wind. In 1903 kochten ze voor 8000 gulden een groot pand aan de Hamburgerstraat A18 (vandaag zijn dat nrs. 33-35). Dit pand is het oude burgemeestershuis dat tot een winkel-woning verbouwd werd, zie figuur 3. De gezusters moeten al wat geld verdiend hebben want ze namen maar een hypotheek van 7000 gulden. Op 1 april 1903 werd de geachte clientèle voor de opening verwacht. De Graafschapbode weidde er die dag een opmerking op de voorpagina aan:

"Blijkens bovenstaande advertentie zal op zaterdag a.s. het nieuwe modemagazijn van de dames gez. Nijsen in de Hamburgerstraat worden geopend, waarmede onze Doetinchemsche Kalverstraat weder een nieuw magazijn rijker geworden is, dat, naar wat er thans reeds van te zien is, gemakkelijk met de anderen zal kunnen wedijveren."

Winkelpand aan de Hamburgerstraat, naast de winkel (achter de jongen met bakfiets) is een woongedeelte. Datering: 1910-1915. Uitgever W.J. Raadgeep.

Een onderzoeker kan allerlei feiten en omstandigheden vinden in een archief, maar innerlijke motieven blijven verborgen. Waarom Elisabeth anderhalf jaar na de feestelijke opening van de winkel trouwde met Johannis Bellersen, een manufacturenkoopman uit Wilnis in Utrecht, is onduidelijk.

Johannis kwam uit een Rooms-katholiek gezin van Duitse herkomst met veertien kinderen waarvan er nooit meer dan vijf tegelijk leefden. Johannis woonde bij zijn ouders en was 47 jaar oud bij zijn eerste huwelijk op 26 oktober 1904. De dag ervoor moest er nog wel wat geregeld worden. Elisabeth droeg voor de notaris in Doetinchem alle bezit, schuld en de bedrijfsnaam "Gezusters Nijsen", over aan haar zuster Rieka zonder tegenprestatie. De verbaasde notaris voegde een zin toe waarbij de zussen "beloven elkaar te dezer zake nimmer om eenige nadere scheiding te zullen moeien of lastig vallen."

Rieka, Elisabeth en Johannis Bellersen op een huwelijk in 1915, bron: Nijsen familie fotoalbum.

Maar er moest die dag nog een klusje geklaard worden. Voor een notaris in Arnhem stelden Elisabeth en haar nieuwe echtgenoot huwelijkse voorwaarden op. Dat was ongebruikelijk in die tijd, maar wel begrijpelijk. Elisabeth bracht niets mee, immers alles ging naar haar zus. Johannis woonde nog thuis met zijn moeder (†1906) en zuster Helena (†1909) en bezat een aanzienlijk vermogen: diverse huizen, schuren en 2.5 hectare grond.

Het is onbekend hoe ze elkaar leerden kennen en wat Elisabeth gedurende de twintig huwelijksjaren in Wilnis deed. Er werden geen kinderen geboren. Wilnis telde in 1904 de helft van het aantal inwoners van Duiven en was niet meer dan een straat langs een dijk, die alleen in het nieuws komt als die dijk op 26 augustus 2003 doorbreekt.

Rieka zette het bedrijf voort. Elk voorjaar verscheen een advertentie om de "geachte clientèle" op de zomercollectie te wijzen en in oktober plaatste ze een advertentie om de wintercollectie aan te kondigen. Een advertentie per half jaar, dat vond de spaarzame dame genoeg. Blijkbaar werd het huis te groot en in 1919 verkocht ze de rechter helft van het pand (nr. 35) aan fotograaf van Galen voor 11.500 gulden. Daarmee kon de hypotheek betaald worden en er bleef een stevige winst over. Frederik van Galen zou naam maken als portretfotograaf.

Johannis Bellersen overleed in juni 1924 op 66-jarige leeftijd.

De dubbele villa aan de Terborgseweg, bron: Nijsen familiefoto album.

rige leeftijd. Zijn successieaangifte meldt allerlei bezittingen en de nalatenschap voor Elisabeth bedraagt ruim 20.000 gulden (zeker een half miljoen euro nu).

Elisabeth had blijkbaar maar weinig binding met Wilnis en ging in december 1924 terug naar de Hamburgerstraat in Doetinchem.

Rond 1925 werd de modewinkel (nr. 33) verhuurd aan Jurgens-Carduck. Later werd de winkel verhuurd en in 1947 verkocht aan de firma G.J. Gerritsen (meubelen). De dames Nijsen waren inmiddels beiden rond de zestig jaar en besloten dat zij hun oude dag niet boven een winkel wilden slijten. In mei 1928 openden zij de aanbesteding voor een dubbele villa aan de Terborgseweg, waar zij gingen wonen.

Intussen had Elisabeth nog steeds het onroerend goed in Wilnis, waar ze soms heen reisde. Wim Nijsen, haar neef die later wethouder financiën van Hilversum zou worden, beheerde dat vastgoed. Hij correspondeerde regelmatig met Elisabeth over haar huizen. Zo meldde in 1933 een kaartje van Wim een afspraak in Zaandam voor een notarieel transport, en "aanstaande zaterdag kom ik u halen". De dame was op haar zeventigste blijkbaar nog steeds mobiel.

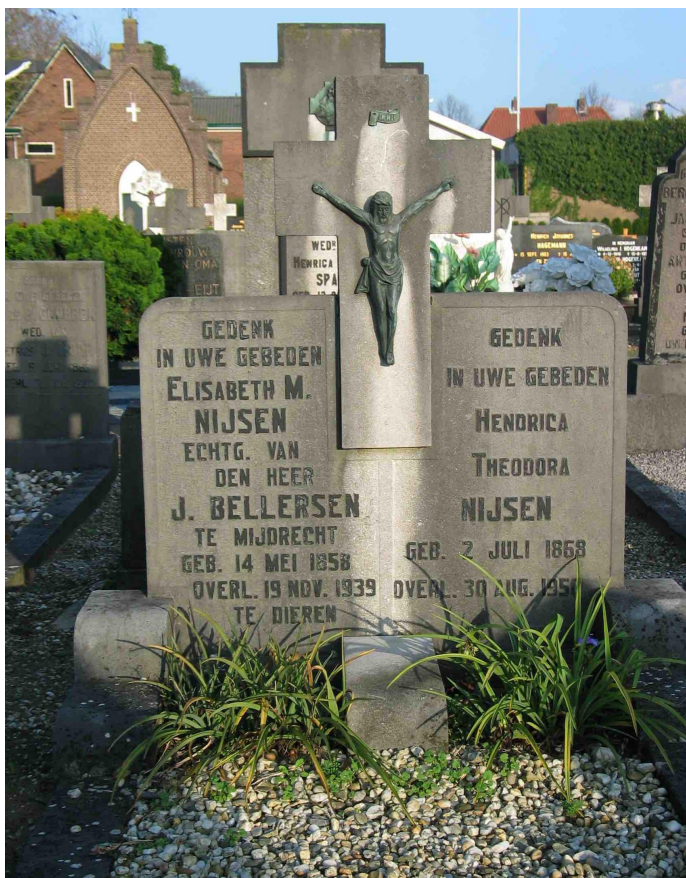

Elisabeth Nijsen en rechts Rieka Nijsen in 1930, bron: Nijsen familiefoto album.

Beiden zusters trokken in hun latere leven samen op en onderhielden de relaties met de familie. Sterker nog: een van de winkeljuffrouwen werd gekoppeld aan een neef die weduwnaar was geworden. Een familielid herinnert zich zo'n familiebezoek: als de zusters aankwamen, gingen ze naar een zijkamer. Daar gingen de hoeden af, de spelden uit het haar, de rijgdraden uit de (lange) jurken, en na een kwartiertje opdoffen verschenen ze dan. Als manufacturier heb je een naam hoog te houden. Maar erg scheutig met cadeaus waren ze niet. De dames reisden zo de hele familie af.

En Elisabeth is ook al reizende overleden. Het familieboek meldt dat ze een hartaanval heeft gehad in de trein naar Dieren in 1939. Rieka heeft de oorlog overleefd, maar stierf in 1950 in een verpleeghuis. Elisabeth en Rieka zijn samen begraven op het kerkhof aan de Emmastraat in Doetinchem. Het is onbekend hoe het foute geboortjaar op haar grafsteen is terechtgekomen.

In maart 1945 werd de binnenstad van Doetinchem gebombardeerd en is het gemeentehuis met zijn archief afgebrand. Die brand kreeg nog een staartje. In 1960 wilde de gemeente een nieuw gemeentehuis bouwen en liet haar oog vallen op de locatie van de villa van Rieka en Elisabeth. Het huis werd onteigend en gesloopt. Daar staat nu een foeilelijk ambtenarenpaleis.

Zij bleven verenigd ook na hun dood, bron: Nijsen familiefoto album.

Willem, Jan, Frans, Elisabeth en Rieka waren ondernemende telgen uit het Duivense Nijsen geslacht. Zij verdienden hun levensonderhoud met textiel. Van deze vijf broers en zussen liet alleen Frans Nijsen kinderen na. Hij kreeg samen met Berndina Wieleman tien gezonde nakomelingen. Hun oudste zoon Arnoldus (Nol) werd ook kleermaker in Duiven. Een van zijn dochters is coupeuse en zet zo de Nijsen-kleermaker traditie voort.

M. Pelgrom en C. Nijsen.

Bronnen:

C.F.M. Nijsen, "familie Nijsen 1796-2003" uitgave in eigen beheer.

Bevolkingsregisters Duiven, Doetinchem, Delft, Utrecht, Wilnis en Amsterdam.

Fotos komen uit de nalatenschap van de familie Nijsen.

Gelders Archief: burgerlijke stand, notarieel archief.

Utrechts Archief: memorie van successie.

Delpher online krantenarchief van de koninklijke bibliotheek.

Nol Nijsen achter een naaimachine aan de Woerdstraat Duiven rond 1950-1960, bron: familiefoto.

Oproep

Dit najaar organiseert Leven in de Liemers een verhalen- en gedichtenactie, bedoeld voor alle bewoners van de Liemers. Zij worden uitgenodigd een verhaal of gedicht te schrijven over een thema. Het thema is deze keer: "Aan de beschouwers van dit pand."

Elk huis verbergt zijn eigen geheim. Soms draagt een huis een naam op de gevel, die te denken geeft. Soms dwingt de aanblik van een huis tot overwegingen. Van de toevallige wandelaar, die het verhaal achter de gevel niet kent. Dat zou hem ertoe kunnen brengen zelf het verhaal van dit huis te bedenken.

Wilt u voorbeelden? Het huis van oma Lubbers in de Klapstraat te Westervoort heette eerst 'topi', nu hebben de nieuwe bewoners er 'top' van gemaakt. Raadsels: waarom? En wat betekende 'topi'? Een spelfout? Zuinigheid met ijzeren letters? Schuin ertegenover staat een oude twee-onder-één-kap. De linker helft goed onderhouden, de rechter in totaal verval. Wat is hier aan de hand? In de Heilig Landstraat in Groessen heb je een huis 'lapetum oculus'. Ook al zo'n hersenbreker. En zo zijn er ongetwijfeld in heel de Liemers voorbeelden te vinden. Wist u dat Zevenaar alleen al 73 rijksmonumenten en 106 gemeentemonumenten heeft? Wat schuilt er of school er achter hun gevels?

Laat er uw verbeelding op los en schrijf een gedicht of kort verhaal van maximaal 250 woorden. Mail het naar hoschrijft@gmail.com en als u geen e-mail

heeft, stuur het per post naar Vredenburgstraat 28 6931 ED Westervoort. Graag ook het adres van het betreffende pand vermelden. Uiterste datum van inzending is 16 januari 2017.

Om uw verhalen en gedichten te delen wordt een aantal inzendingen gepubliceerd in de Westervoort Post, Duiven Post, Zevenaar Post, Rijnwaarden Post en het Montferland Journaal. Uw bijdrage wordt dan goed gelezen door het publiek uit de plaats waar uw verhaal/gedicht zich afspeelt. Zo heeft u als schrijver ineens een grote lezersschare. Door inzending gaat u akkoord met publicatie. Er wordt een slotavond gehouden, waarover later meer.

De actie wordt georganiseerd onder auspiciën van Leven in de Liemers. De uitvoering is in handen van Humphrey Ottenhof, dorpsdichter van Westervoort en Liemers columnist voor de Gelderlander.

In memoriam

Met verslagenheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van onze oud-voorzitter Dick Jonker.

Hij was van 1987 tot 2003 bestuurslid van onze vereniging. Als zodanig was hij van 1987 tot 1995 voorzitter en van 1999 tot 2003 secretaris van de Historische Kring.

Dick was vanaf 1984 redactielid van ons verenigingsorgaan met vanaf 1987 de naam Driepas. Hij heeft dit maar liefst 25 jaar gedaan.

In de periode 1984 tot en met 2008 heeft Dick voor de Driepas zelfstandig of een enkele maal samen met een andere auteur zo'n 70 kleinere of grotere artikelen geleverd.

Van zijn hand is in 2012 een publicatie verschenen als boekwerkje, n.l. Kapel en Kerk van 't Loo.

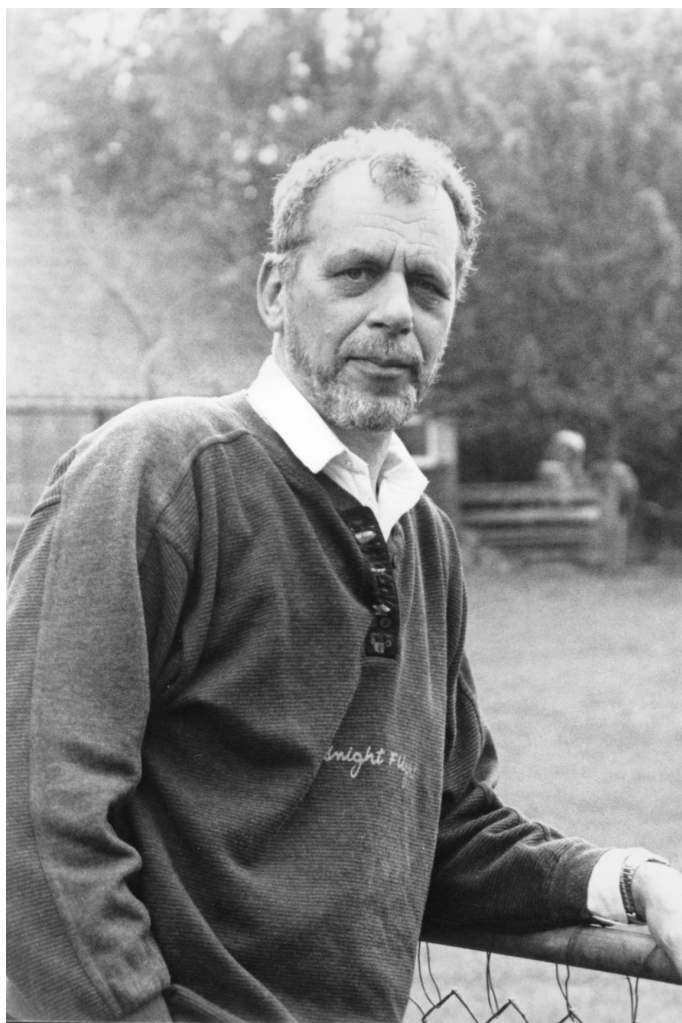
Daarnaast is hij mede-auteur van het boek Duiven Groessen Loo, uit de historie van drie Liemerse dorpen.

Hij heeft jarenlang als vertegenwoordiger namens de HKDGL in de Duivense monumentencommissie plaats genomen.

Mede voor het vele werk voor de historie van Duiven heeft Dick de onderscheiding als lid van de Orde van Oranje Nassau en de burgemeester Lichtenberg prijs ontvangen.

Als Historische Kring Duiven-Groessen-Loo gaan we een waardevol en bijzonder mens missen.

Namens het bestuur Gerard van Hunen

In gesprek met: Henny Thuss uit 't Loo

Op een middag in april 2016 was ik op bezoek bij Henny Thuss (1936), smid, monteur uit 't Loo.

Ik was te gast in zijn oude witte boerderij aan de Husselarijstraat in Loo. In 1950 heeft zijn vader Willem dit huis gekocht van de familie Ebbers onder voorwaarde, dat de nog inwonende dochter Leida Ebbers daar tot haar dood kon blijven wonen. Zo is het ook gegaan.

Henny heeft hier 66 jaar gewoond. Inmiddels heeft hij zijn huis verkocht en zal hij met zijn vrouw Truus aan het eind van dit jaar zijn witte boerderij verlaten.

Bij binnenkomst viel mijn blik meteen op de dorskast schaalmodel 1: 4 . De oranje dorskast staat daar te pronken in de schouw.

Dorsmachine schaal 1:4 in de keukenschouw.

Terwijl Henny de thee aan het zetten was, overhandigde Henny mij trots het blad Pionier nummer 2, maart 2016, waarin een artikel over hem in stond. Pionier is het tweemaandelijks clubblad van de oude trekker- en motorenvereniging. In dit nummer staat een artikel, dat de boeiende geschiedenis van de Firma Thuss te Loo (Gld.) beschrijft. In dit artikel

Henny op een oldtimer evenement in 2014 op een Fordson F.

Henny Thuss.

gaat het over loonwerk, landbouwmechanisatie en modelbouw van dorsmachine, carterpers en tractorrenovatie.

Toen ik het artikel had gelezen, wist ik meteen al heel veel over Henny's werkzame leven. Toch begon Henny meteen te vertellen hoe alles was begonnen.

Henny heeft het bedrijf van de grond af opgebouwd, wat in deze tijd bijna niet meer zou kunnen.

De Kamps De Wildt Rival dorskast uit 1952 met links op de dorskast Henny Thuss.

Kamps De Widt dorskast 1956.

Jeugdijaren

Henny heeft altijd in Loo gewoond. Hij was de oudste zoon en komt uit een gezin met 3 broers en 2 zussen.

Zijn vader was in de jaren dertig werknemer bij de firma Kamps De Wild in Velp. Hier werden landbouwmachines, waaronder dorsmachines, gemaakt. Dit bedrijf bestaat nog steeds in Zevenaar.

Die periode was een slechte tijd voor het bedrijf. Daarom werd er samen met de vader van Henny besloten om een dorsmachine te bouwen en er een tractor bij te kopen om loonwerk te gaan verrichten. Vader Thuss verliet het bedrijf en kreeg de dorsmachine mee. Zodoende raakte het bedrijf met financiële ondersteuning een personeelslid kwijt en een dorsmachine.

Dit is meteen het begin van het loonbedrijf Thuss.

Begin loonbedrijf Thuss

's Zomers in de vakanties van de ambachtsschool ging Henny al met zijn vader mee.

Na de ambachtsschool is Henny begin jaren vijftig bij zijn vader gaan werken om mee te helpen de dorsmachine op te bouwen en te dorsen bij boer en tuinders. Als het dorsen begon, voerde Henny de garven (= korenschoven) verspreid in de dorsmachine.

Na een jaar werd er al een automatische inlegger aangeschaft, zodat Henny alleen kon gaan dorsen. Het was afwisselend werk, want hij was elke dag op een andere plek aan het werk.

Al snel in 1956 moest hij in militaire dienst. Na zijn dienstdienst heeft hij nog een paar jaar bij zijn vader gewerkt.

Eigen bedrijf opgestart

In 1960 is Henny voor zichzelf begonnen.

Met tractor en gronddumper verrichtte hij hoofdzakelijk grondtransport in de ruilverkaveling in de Achterhoek en omgeving. Eerst met één tractor, later met drie tractoren met kiepkar. Er was veel werk, maar dat was dan wel afhankelijk van het weer. Immers, waar ruilverkaveling is, is de grond altijd drassig.

Hij maakte lange dagen. Hij werkte zelfs op zondag om de zaak draaiende te houden. In Loo mocht hij bij katholieke boeren werken, maar bij protestante opdrachtgevers mocht hij op zondag niet werken. Tegelijkertijd repareerde hij 's avonds tractoren. Later heeft hij drie tractoren ingeruild voor een hydraulische rupskraan. Dit was geen gelukkige keuze. De hele dag opgesloten in een cabine zitten, was voor hem niet goed.

Hij kreeg er zelfs lichamelijke klachten van.

De grondkar jaren vijftig Ford met gronddumper.

Zware klei rondom Duiven, Ford met gronddumper.

Mechanisatiebedrijf Thuss in Loo, Husselarijstraat, in de jaren 1970 -2000.

De huisarts adviseerde hem afwisselend werk te gaan verrichten; het werd reparatie van tractoren en landbouwwerktuigen. Omdat de echte Paarden Krachten in die tijd steeds meer werden ingeruild voor machinale PK's , nl. de tractoren, was er genoeg werk te doen.

Zelf landbouwmachines ontworpen

Om zijn werk te vergemakkelijken, heeft Hennie zelf meerdere landbouwmachines ontworpen.

Preirooier

Henny ontwierp een preirooier met de naam Thuloo (afkorting van Thuss Loo) Hij verkocht preirooiers in Brabant en Gelderland.

Toen Henny van zijn neef Theo Thuss hoorde, dat hij in Canada een van zijn preirooimachines op het land aan het werk had gezien, vloog Hennie naar Canada.

Hij wilde met eigen ogen zien, dat het waar was. Apetrots was hij, toen hij in het verre Canada zijn machine zag rondrijden. Daar bezocht hij meteen meerdere familieleden. Immers zes broers van vader Wim zijn naar Canada geëmigreerd in de jaren vijftig.

Dahliarooier

Henny heeft een Dahliarooier ontworpen. Hij heeft

Jaren 90, klembandpreirooier.

er 15 gemaakt. Ze zijn allemaal naar Lisse gegaan.

Spruitplukmachine

In de jaren 80 was hij dealer van de JAMAFA spruitplukmachines; hij had de verkoop en reparatieopdrachten in Gelderland en in de Noordoostpolder. Dit bracht veel werk met zich mee.

Sierhekwerk

In 1990 is Henny begonnen een mooi sierhekwerk te maken.

Op een dag reed er een handelaar uit het Westlandse dorp Maasland, Jan-Piet Mosterd, toevallig langs Henny's werkplaats in Loo. Hij was op weg naar Vermeulen kassenbouw. Mosterd zag toevallig Henny bezig met het sierhekwerk. Mosterd vroeg Henny meteen of hij voor hem ook sierhekken wilde gaan maken.

Daar zei Henny meteen "ja" op. De prijs was goed.....enne Jan- Piet gaf hem meteen een goede tip: Laat de klanten bij de opdracht meteen 25% aanbetalen en bij het afleveren meteen de overige 75%".

In die tijd bezat Henny nog geen fax. Dit was lastig, want Jan-Piet wilde hem steeds faxen doorsturen. Gelukkig werkte zijn broer Joep bij HSF in Loo. Joep regelde het faxverkeer tussen Mosterd en Thuss. Henny was sowieso al kind aan huis bij HSF, omdat

hij voor dit bedrijf veel soldeerwerk deed.

Wat heel toevallig was (bestaat toeval? ?) , dat mijn vader Piet van Beurden, die de Maaslandse smid was, deze opdracht niet heeft gekregen!!

Henny maakte diverse poorten en hekken.

En zo geschiedde, dat Henny met zijn hekken naar het veilingterrein van Ochten – voor beiden halfweg - reed, waar Jan-Piet Mosterd hem opwachtte. De heftruckchauffeurs daar wilde wel even "helpen" met overladen.

Mosterd Sierhekwerk bestaat nog steeds. Een Mosterd sierhekwerk staat nog steeds bekend om zijn hoge kwaliteit .

Veel trotse Westlandse tuinders hebben (nog) een mooi hekwerk staan uit het Loo.

Na 12 jaar merkte Henny, dat opdrachtgevers uit Gelderland en de Achterhoek wel heel lang moesten wachten op hun werk. Toen heeft hij de werkzaamheden voor de Westlanders beëindigd.

Bedrijfsovername door zoon Wim Thuss

In 2003 heeft zijn zoon Wim het bedrijf overgenomen.

Henny met zijn dorsmachine schaal 1:3.

Helaas is in maart 2016 een eind gekomen aan de Firma Thuss in Loo.

Dorsmachine op schaal

Om wat te doen te hebben was Henny begonnen met zijn dorsmachine op schaal te gaan bouwen. Jaren eerder had hij al een set op schaal 1:4 gebouwd. Met dit schaalmodel stond Henny op de opening van Kamps De Wildt in Zevenaar. Na afloop van de openingsshow, wilde Kamps De Wildt dit schaalmodel meteen kopen. Maar Henny nam het model gewoon weer mee naar huis in Loo. Later heeft Henny dit model helemaal gedemonsteerd, heeft nieuwe tekeningen gemaakt, zodat hij de dorsmachine op schaal 1:3 kon nabouwen. Het schaalmodel 1:4 staat in de schouw van zijn hal al jaren te pronken.

Nog steeds bezig met (zijn) landbouwmachines

Henny heeft nog steeds passie voor oude trekkers en landbouwvoertuigen. Hij bezoekt nog steeds graag oldtimer evenementen.

Hij pluist elke maand weer De Pionier uit.

Een paar keer per jaar bezoekt hij de beurzen voor oude trekkers en landbouwvoertuigen in de omgeving.

Zijn neef Theo Spronk staat ook op beurzen. Het is fijn, dat zijn neef Henny helpt met laden en lossen. Zodoende kan Henny dan met zijn eigen ontworpen dorsmachine – weliswaar op schaal- mee en staat

Henny thuis op de zitmaaier, april 2016.

hij daar te pronken met zijn uitvinding en laat hij jonge mensen zien, hoe er vroeger gedorst werd. Henny hoopt nog vaak met de dorsmachine op schaal op pad te kunnen gaan!!

A. van Beurden, Duiven (april 2016)

April 2014 bij Henny thuis.

Parels uit het Liemers Museum

Deze keer is onze keus gevallen op een kleine maar belangrijke museumparel uit Kunstwerk! Liemers Museum, n.l. het spinsteentje.

Een spinsteentje was een belangrijk onderdeel van een spintolletje waardoor je met de hand de losse wol tot een draad kon spinnen. Het fungeerde als een soort vliegwiel waardoor de wol tot een garen in elkaar draaide.

Dit spinsteentje is gemaakt van gebakken klei en stamt uit de IJzertijd ca. 800 jaar voor Christus.

De reden dat we gekozen hebben voor het spinsteentje is het feit dat de Historische Kring zelf ook een spinsteentje uit dezelfde periode bezit en dat gevonden is in het Duivense Broek.

Omdat van ons exemplaar niet de exacte vindplaats bekend is, heeft het geringe archeologische waarde en hebben we het steentje gewoon in de vitrine in de OGtent liggen.

Mocht u ergens in het Duivense gebied iets dergelijks vinden of gevonden hebben, noteer dan de locatie zo precies mogelijk. Hierdoor krijgt uw vondst een veel grotere archeologische waarde.

U kunt het dan melden bij Kunstwerk! Liemers Museum.

Bruidje in de Duivense Processie

Als je in de jaren '50 op de Mariaschool bij de nonnen zat, ontkwam je er niet aan om bruidje in de processie te zijn. De nonnen zochten voor elk kind wel een plaatsje om mee te doen.

Op de bewaarschool (kleuterschool, nu groep 1) was je strooibruidje. Het hele jaar door mocht je helpen om van restjes papier confettie te knippen. Wij voelden ons dan heel groot als we mochten meehelpen voor de processie.

Op de lagere school (klas 1-6, nu groep 3-8) werd tegen het einde van het schooljaar iedereen actief. Wij hadden in die tijd altijd de hele maand augustus vakantie en de processie was samen met de kermis op de laatste zondag in augustus. Er werd dus in juli reeds gestart met de voorbereidingen. Wat ik mij nog het meest herinner is het naaien van goudband op de gewassen bruidjesjurken. Herstel van wat kapot was of nieuwe jurken werden zonodig gemaakt door de klassen 7-8 (vervolg onderwijs), die veel naailessen hadden.

De nonnen vroegen eerst wie zelf nog een jurk had. De groepen werden dan bij elkaar gezocht op lengte zodat het ook goed oogde.

Er waren groepen die bijv. een Mariabeeld of een schilderij op een baar droegen. 4 bruidjes en 4 reserves zodat bij elk rustaltaar gewisseld kon worden. Kleine vaantjes met tekst bijv. God is liefde werden ook megedragen en grote bloemstukken op een baar. De tekst Ave Maria waarbij elke letter versierd met bloemen, door een meisje afzonderlijk werd gedragen was er ook altijd.

In de laatste week voor de kermis was er een terugkom-middag waar dan het processielopen werd geoefend. Niet te snel lopen, netjes in een lijn blijven en een aantal keren de speelplaats rond tot het goed ging.

Alles, schilderijen of beelden werden versierd met bloemen. Er werd dan ook gezegd dat we zelf voor de bloemen moesten zorgen. Omdat in onze tuin niet zoveel geschikte bloemen stonden, ging ik op fiets in Loo vragen of ik daar bloemen mocht halen. Dat was niet altijd eenvoudig want in Loo was er meestal een week eerder processie en veel mensen hadden dan de bloemen zelf nodig. Maar meestal lukte het wel om er wat te reserveren.

's Zaterdags voor de Kermis gingen we dan alles klaarmaken. Een aantal jaren ging ik naar Kok tegenover de Calvarieberg op de Woerd.

Van ons huis aan de Droo liep ik dan naar de kerk, langs het kerkhof en vervolgens achter de huizen aan de Rijksweg langs waar tussen Hofstede en v. Laake een doorgang was. Aan de overkant liep de weg naar de Mariaschool, tussen het nonnenklooster en het huis van fruitteler Willemsen (voormalige Bierbrouwerij de Star). Voorbij de school liep een kerkepad naar de Calvarieberg.

Een van de dochters van Kok hielp ons met het klaarmaken van onze bloemversiering. Omdat ze later in het klooster ging kwam daar na een aantal jaren een einde aan.

Daarna heb ik nog jaren meegelopen in de processiegroep van de K. A. {Katholieke Actie = Katholieke jonge meisjes vereniging}. Zelfs toen ik al in Brabant werkte, kwam ik met de Kermis terug en liep dan trouw mee. Pas toen de meesten van de groep trouwden viel de groep uit elkaar en stopte het lopen als Bruidje in de Duivense Processie.

R. Elshof-Staring.

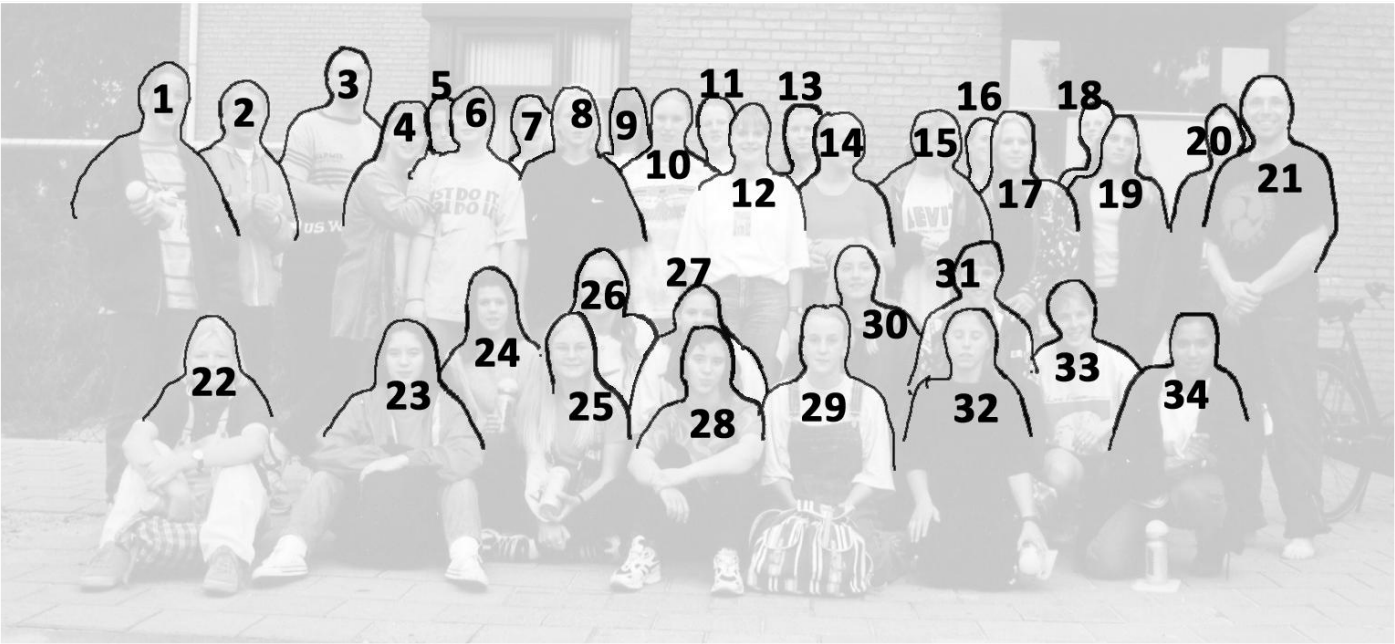

Oproep bezorger

Drie keer per jaar wordt ons verenigingsblad "de Driepas" uitgegeven. De bezorging wordt verzorgd door een aantal vrijwilligers. Voor Duiven--Zuid zoeken wij per direct een bezorger. Het betreft een 27-tal bezorgadressen. Reacties gaarne naar de ledenadministratie.

E. Scheeres
Tel: 0616630862
E-mail: penningmeester@hkdgl.nl

Zoekplaatje

In dit nummer vragen we uw hulp bij deze foto. De foto is genomen voor het (afgebroken) gebouw van jongerencentrum Alpha. De namen kunt u doorgeven via de mail (redactie@hkdg.nl) u bent natuurlijk ook welkom op woensdagavond in de Ogtent (bij Annie).

De foto in het vorige nummer heeft één naam opgeleverd. De meest linkse persoon is Bennie Jacobs, heeft gewoond op de Woerd.

Programma 2017

29 maart 2017

Ogtent Duiven ("bij Bert"), aanvang 20.00 uur

JAARVERGADERING

zaterdag 9 september 2017

OPEN MONUMENTENDAG

Thema: Boeren, burgers en buitenlui

zondag 24 september 2017

Centrum Duiven, aanvang 12:00 uur

DUUVE TE GEK

oktober 2017

MAAND VAN DE GESCHIEDENIS

Thema: GELUK

16 november 2017

SYMPOSIUM

Vacatures

Voor de **zeer noodzakelijke versterking** van het bestuur zoeken wij:

bestuursleden

- Algemene bestuurstaken
- Meewerken aan grotere activiteiten, bv. Duuve te gek

Voor de redactie van de Driepas zoeken wij

redactieleden, van wie 1 zal optreden als eindredacteur

- Schrijven van artikelen
- Houden van interviews
- Maken definitieve blad, inclusief inbreng in programma Editoo
- Zorg dragen voor de verspreiding van het blad

Informatie en aanmelding bij
Piet Bus, secretaris, telefoon 0316 – 26 83 35

Indien onbestelbaar retour: Remigiusplein 9, 6921 BL Duiven

Toen en Nu

De Veldstraat in Duiven eind jaren '80 (van de vorige eeuw) waar de bomen gekapt worden voor de uitbreiding van Duiven-zuid. De andere foto is op ongeveer de zelfde locatie in 2016.